

פרשת אמור

בס"ד. קטעים מהתוועדות פסח שני ה'תשמ"ז
הנחה פרטית בלתי מוגה

צדקה - גם אחרי החג

בפרשת המועדים נאמר "ובקוצרכם את קציר ארצכם".

ידועה השאלה על כך: מה שייך לכאן ענין זה - ש"בקוצרכם את קציר ארצכם" יש לתת צדקה לעניים הנזקקים ללקט שכחה ופאה, וכל שאר העניינים הנוגעים לשעת הקציר?
נאמר על כך במפרשי המקרא,

שכוונת הכתוב להבהיר: ענינו של יום-טוב - "אלה מועדי ה'" - הוא שיש לשמח את "הלוי" ואת "הגר והיתום והאלמנה אשר בקרבך", "ושמחת בחגך";

ועל כך אומר הפסוק, שאפילו לאחר שעבר חג הפסח, "מועדי ה'", וגם עבר ההמשך והסיום שלו, שהם חמישים יום אלו, ומגיע חג השבועות -

אל לך לחשוב, שעתה הלך לו ענין זה, החובה לשמח את האלמנה והלוי והגר וכו'. לכן מבהיר זאת הפסוק מיד לאחר שהובא בו היו"ט הראשון והסיום שלו, להודיע ש"בקוצרכם את קציר ארצכם" עליך להמשיך את מה שקיימת קודם לכן, "שמחתי ושימחתי" - ענין המתנות לעניים.

זוהי ההסברה בכתוב; אבל נוסף לכך צריך להיות לימוד בנוגע לפועל, "ליישר הדעות".

והוא: כפי שרואים בפשטות בדיעות בני-אדם, בשעה שמגיע חג הפסח - מתכוונים אליו "שלושים יום לפני הפסח", ומתחילים כבר להרעיש בנוגע לענין הצדקה, כמובא מיד בהתחלתו של שולחן-ערוך רבנו הזקן;

וזאת - אע"פ שמדובר שם בנוגע לעניינים שהיו בזמן שבית-המקדש היה קיים, ולכן הוצרכו ל"שלושים יום", כיון שהוצרכו לדעת את הדינים הנוגעים לקרבנות ולבהמות שיש להביא לקרבנות וכו', כמובא בשולחן-ערוך,

ויחד עם זאת מובא מיד בהמשך לזה - שיש להתעסק ב"קמחא דפסחא", במעות חטים, בענין של צדקה, "שלושים יום לפני החג".

וכך נעשה מנהג ישראל.

אבל כשמסתיימת תקופה שלמה זו - באה האזהרה שיש להזכיר ענין זה שוב, האזהרה המחודשת:

אפילו אם נראה לך שנתת מעות חטים במידה רבה כל-כך, שהספיקו לזקוקים לזה לא רק עבור חג הפסח, אלא גם עבור כמה זמן לאחר-זה,

וייתכן שלא רק לך נראה הדבר כך, אלא אכן כך הי' בפועל -

אעפ"כ עליך לדעת שעתה, משהסתיימו יום-טוב של פסח עם ה"שבעה שבועות" שלו, עליך לחדש בעצמך שוב את כל הלהט שבדבר:

מכיון שיש בידך "ובקוצרכם את קציר ארצכם", ברכת ה' שנתן לך בארצך, שיהי' לך "מזונא רויחא" -

פרשת אמור

עליך לזכור שצריך להיות "צדקה ומשפט", כפי שנאמר הלשון בנוגע לאברהם אבינו, כלומר שתחילה צריך להיות "משפט" ולאחר-מכן "צדקה", ומפרש רבנו הזקן שכך היתה הנהגתו של אברהם: תחילה עשה "משפט" כמה מגיע לו עצמו מנכסיו, ועד כדי כך שלאחר-מכן, כשנתן צדקה - היה זה הרבה יותר ממה שניתן היה לשער אלמלא "משפט צדק" זה שעשה אברהם.

ועד"ז נעשה הדבר חלק והוראה בתורה, שכך צריכה להיות ההנהגה - "יצווה את בניו ואת ביתו אחריו", שגם אצלם תהיה הנהגה זו של "משפט", ולאחרי-זה את כל השאר נותן הוא לצדקה.

ובנוגע לצדקה - הרי "מצוה לפרסם עושי מצוה", ובפרט בנוגע לצדקה:

אם יהודי לעסוק בצדקה באופן של "הצנע לכת" ותו לא - עלול להיות שאחרים ילמדו ממנו, שמכיון שהוא אינו משתתף בכל ענינים אלו - הרי זה סימן שאין זה ראוי לאנשים נכבדים...

ובפרט שהוא בעל זקן מלא, והקב"ה בירכו בממון רב, והוא אדם נכבד - אע"פ שהוא נכבד בין סוחרים יותר משהוא נכבד בין "עובדים"... - ואעפ"כ עושה הוא רק מעט צדקה, הצדקה שרואים אותו עושה ותו לא, שהרי בנוגע לשאר הענינים "אין אדם יודע מה בליבו של חברו"; ואזי עלול "הצנע לכת" זה שלו לפגוע בענין הצדקה של כמה וכמה שמסביבו.

ואע"פ שרואים שבשאר הענינים הוא בשלימות - כאמור לעיל, שכל ה"י"ג תיקוני דיקנא" הם אצלו בשלימות -

הרי עובדה זו גופא מוסיפה להשפעה השלילית שבדבר: מכיון שרואים שכל אימת שישנה מגבית של צדקה - הוא אינו נמצא שם;

כל אימת שיש צורך להדפיס ענין הנוגע להפצת המעיינות חוצה - הוא אינו נמצא שם;

ממילא משפיע הדבר באופן שלילי. וכשהוא פוגש בבעלת-הבית שלו, באשתו, והיא מעוררת מהומה "הייתכן?!!" - צווח הוא: "הצנע לכת!"

מהי התועלת ב"הצנע לכת" זה שלך?! תן צדקה בגלוי, ועדיין יישאר מספיק כדי שתוכל לתת גם באופן של "הצנע לכת"!

אלא שפירוש הדבר הוא, שטענתו מגלה מהו רצונו החזק: מה שרצונו לתת - נותן הוא, וממילא כשמדובר על עלייה לתורה - מקפיד הוא שיתנו לו דוקא "שלישי" וכיו"ב, או שמקום ישיבתו בבית-הכנסת יהיה דוקא ב"מזרח", כיון שהוא "יהודי של מזרח"...

אבל כשמדובר על מגבית כלשהי של צדקה - שמו אינו נזכר!

ועד"ז בהפצת המעיינות חוצה, שנשיא דורנו הרעיש על כך שענין זה הוא עתה "צו השעה" של כל אחד ואחת, "יפוצו מעיינותיך חוצה" - אינו משתתף! עליך להשתתף ושיודפס שם שמך!

אין רצונך לכתוב זאת בפרסום? אל תאמר את שם-משפחתך, איש אינו מבקש ממך זאת; אבל ממונד צריך להיות שם!

אבל הוא משיב: לא ולא! גם ענין זה הוא יותר מדי פרסום עבורו - שמא יגלו מי הוא הנותן...

זהו הענין שרצוני להסיק: אמנם "הצנע לכת" עם אלקיך" הוא ענין טוב, והוא ציווי, עד כדי כך שנאמר על ציווי זה שהוא גדול יותר מענין הקרבנות, כהמשך הכתוב;

אבל אין כל מקום ל"הצנע לכת" באופן שבגלל הנהגה זו גם הזולת אינו נוטל חלק בהדפסת ספרים או בהדפסת קונטרסים, או ברכישת ספרים והפצתם, כדברי הגמרא "וצדקתו עומדת לעד - הכותב ספרים ומשאלין לאחרים", ועאכו"כ מי שמדפיס ספרים ונותנם במתנה וכו'. ואין כאן המקום להאריך בזה.

פרשת אמור

וגם ענין זה נכלל בכתוב "ובקוצרכם את קציר ארצכם".

